

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJSKÝ PLÁN VYROVNÁVÁNÍ PŘÍLEŽITOSTÍ PRO OBČANY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NA LÉTA 2014–2020

Zpracovala: Pracovní skupina pro přípravu Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na léta 2014–2020 ve spolupráci s Komisí pro občany se zdravotním postižením rady kraje.

Obsah

Úvod aneb „Svět pro všechny – kraj pro všechny“	3
Východiska Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením	4
Legislativa.....	4
Zásady.....	5
1. Koordinace a monitorování plnění	7
2. Přístupnost informací	9
3. Přístupnost staveb	11
4. Přístupnost dopravy	14
5. Oblast vzdělávání	16
6. Oblast zaměstnávání.....	18
7. Oblast zdravotnictví	20
8. Oblast sociální	22
9. Oblast kultury, sportu a volného času.....	26
Přílohy.....	28
Ohlédnutí zpět a příklady dobré praxe	28
Související strategické dokumenty Moravskoslezského kraje	30
Seznam použitých zkratk	31

Úvod aneb „Svět pro všechny – kraj pro všechny“

Vážený přítel,

zdravotní postižení představuje v životě člověka i jeho blízkých jednu z nejtěžších životních zkoušek. Statistiky vypracované Organizací spojených národů a Světovou zdravotnickou organizací uvádějí, že na světě žije asi 500 milionů lidí se zdravotním znevýhodněním. Jedná se zhruba o každého desátého člověka.¹ V Evropské unii žije přibližně 501 milionů osob, přičemž téměř každý desátý člověk trpí nějakou formou zdravotního postižení. Více než třetina osob ve věku nad 75 let trpí postižením, které je do určité míry omezuje. Obdobná situace je i v České republice, kde v roce 2007 žilo podle údajů Českého statistického úřadu 1 015 548 osob se zdravotním postižením, tj. více než 10 % populace. Přesnost zjištění tohoto počtu je však sporná, neboť dosud neexistuje jednotná celostátní evidence počtu osob se zdravotním postižením.

Z výše uvedených údajů je zřetelné, že problematika života lidí se zdravotním postižením není okrajovou záležitostí a dotýká se velkého počtu občanů. Lidé se zdravotním postižením a jejich rodiny představují skupinu občanů, která je ovlivněna zásadní událostí – existencí zdravotního postižení a jeho důsledky. Zejména u těžších forem zdravotního postižení dochází k výrazným změnám v možnostech plnohodnotné účasti na veřejném životě i v soukromých aktivitách.²

Moravskoslezský kraj je krajem, který se dlouhodobě koncepčně věnuje problematice života občanů se zdravotním postižením. Máte tedy před sebou v pořadí již čtvrtý Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením (dále také „Krajský plán“), jehož motto zní: „Svět pro všechny – kraj pro všechny“. Zvolené motto je jasným vyjádřením postoje k lidem se zdravotním postižením a předesílá, že začleňování občanů se zdravotním postižením do společnosti je **samozřejmou součástí života v našem kraji**.

Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na léta 2014–2020 je dokumentem, který má podpořit procesy vedoucí k aktivnímu a plnohodnotnému začleňování občanů se zdravotním postižením do života společnosti. Navazuje přitom na předchozí Krajské plány a současně zohledňuje další strategické dokumenty Moravskoslezského kraje, které s problematikou života těchto lidí souvisí. Přehled dokumentů je součástí příloh Krajského plánu.

Předkládaný Krajský plán na léta 2014–2020 již tradičně stanoví východiska, která podstatným způsobem ovlivňují navrhované aktivity. Tato východiska jsou společným jmenovatelem pro jednotlivé, vzájemně propojené oblasti. Výrazným prvkem je důraz na snahu o maximální možné dodržování ustanovení stávající legislativy ve všech oblastech ovlivňujících život občanů se zdravotním postižením. Krajský plán na léta 2014–2020 již přitom předpokládá určitou samozřejmost v nazírání na otázky života lidí se zdravotním postižením, které úzce souvisí s naplněním jejich základních lidských a občanských práv. Cíle stanovené v tomto dokumentu představují ideální stav, kterého by mělo být postupně dosaženo prostřednictvím nastavených opatření a konkrétních navazujících aktivit.

¹ MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-002-X.

² MICHALÍK, Jan a kol. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Výzkumné centrum integrace zdravotně postižených, 2005. ISBN 80-244-1168-7.

Východiska Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením

Problematika začleňování lidí se zdravotním postižením do společnosti má v našem prostředí mnohá specifika. Česká republika se v posledních letech zařadila mezi státy, které si uvědomují odpovědnost za odstraňování bariér bránících lidem se zdravotním postižením v plnohodnotné účasti na životě společnosti. V Moravskoslezském kraji je kladen důraz na koncepční řešení problematiky aktivního začleňování občanů se zdravotním postižením, současně s jejich rovnoprávnou účastí v tomto dění. Krajský plán se za dobu jeho praktického uplatňování stal jedním z určujících strategických dokumentů vyjadřujících politiku kraje ve vztahu k občanům se zdravotním postižením. Tento v pořadí již čtvrtý Krajský plán vychází nejen z platných zákonných norem, ale nově nastavuje zásady, které odrážejí etický rozměr řešené problematiky života občanů.

Legislativa

Legislativní rámec pro Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením je dán zákonnými normami národního charakteru, nepřekročitelnými ustanoveními Listiny základních práv a svobod a mezinárodními právními normami, k jejichž plnění se Česká republika zavázala. Mezinárodní dokumenty v současnosti vytvářejí rámec pro zajištění rovného přístupu ve vztahu k občanům se zdravotním postižením. Úkolem jednotlivých států, včetně České republiky, je následně promítnout postuláty obsažené v jednotlivých dokumentech do svých právních řádů, a tak vytvořit podmínky pro rovný přístup k lidem se zdravotním postižením. Žádný právní předpis však nemůže nikdy zajistit **rovný přístup**, který je součástí a nezbytným předpokladem úspěšnosti procesu vytváření rovných příležitostí. Ochrana lidských práv není pouze záležitostí jednotlivých států, ale probíhá také na mezinárodní úrovni.

Na období let 2010 až 2020 byla v orgánech Evropské unie přijata Strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením, která si klade za cíl zlepšit jejich sociální začlenění, blahobyt a plné uplatňování práv osob se zdravotním postižením. Na základě této strategie musí mít tyto osoby přístup ke zboží, službám a pomůckám. Rovněž musí mít zajištěn přístup k dopravě, zařízením, informačním a komunikačním technologiím tak jako osoby bez zdravotního postižení. Strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením má přispět k překonání překážek v mobilitě osob se zdravotním postižením jako jednotlivců, spotřebitelů, studujících a ekonomických a politických aktérů. Mimo jiné by měl být například studujícím osobám se zdravotním postižením poskytnut plně přístupný systém vzdělávání a programy celoživotního vzdělávání³.

Česká republika současně patří ke státům, které přijaly Úmluvu o právech lidí s postižením (dále jen Úmluva). Dokument byl 13. prosince 2006 v New Yorku přijat Organizací spojených národů. S Úmluvou vyslovil souhlas Parlament České republiky a prezident republiky ji ratifikoval. Pro Českou republiku vstoupila Úmluva v platnost 28. října 2009. Součástí Úmluvy je mimo jiné zakotvení nejen uznání rovného práva všech osob se zdravotním postižením žít v rámci společenství, s možnostmi volby na rovnoprávném základě s ostatními, ale také závazek přijetí účinných a odpovídajících opatření pro usnadnění naplnění tohoto práva. Konkrétně jsou definovány povinnosti států k zajištění možnosti volby lidí s postižením při volbě místa pobytu, kde a s kým budou žít. Uveden je také požadavek, aby lidé s postižením nebyli nuceni žít ve specifickém prostředí.⁴

³ BRUTHANSOVÁ, Daniela a Věra JEŘÁBKOVÁ. *Možnosti řešení sociálních důsledků zdravotního postižení – synergické efekty a bílá místa současné právní úpravy*. 1. vydání. Praha 2: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2012. ISBN 978-80-7416-103-2.

⁴ Česká republika. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. In: *Sbírka mezinárodních smluv*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., 2010, 2010, 4.

Úmluva je prvním právně závazným nástrojem, který explicitně uznává právo žít a zapojovat se v rámci společnosti. Ačkoli uznání tohoto práva by mělo být samozřejmým a důležitým krokem, je třeba učinit mnohem více, aby se také stalo realitou. Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením je jedním z mnoha možných nástrojů, který vede k praktickému naplňování tohoto práva občanů se zdravotním postižením. Dalším účinným nástrojem je uplatňování připomínek k návrhům rezortních koncepčních dokumentů a právních předpisů ze strany kraje, které respektuje potřeby občanů se zdravotním postižením.

Zásady

Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na léta 2014–2020 je postaven na třech zásadách, které jsou důsledně uplatňovány ve všech jeho rovinách.

Zásada meziresortního přístupu

Uplatnění zásady meziresortního přístupu bylo stěžejní nejen při přípravě a následném zpracování tohoto dokumentu, ale také zůstává nezbytným předpokladem pro následné naplňování jednotlivých cílů Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením. Zásada vyjadřuje uvědomění všech, kteří se na zpracování dokumentu podíleli, že právě zdravotní postižení je situací, která zasahuje do života člověka ve všech oblastech a je proto potřebné a nutné řešit následky plynoucí z této situace v celém kontextu. Uplatnění zásady meziresortního přístupu je zřejmé z ustavení pracovní skupiny, která se podílela na zpracování tohoto dokumentu, a která bude následně sledovat a podporovat naplňování jednotlivých cílů Krajského plánu. Pracovní skupina pro přípravu Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na léta 2014–2020 byla ředitelem krajského úřadu zřízena již v dubnu 2012 s cílem nastavit reálné a naplnitelné úkoly v tomto dokumentu, které vycházejí z aktuálních zjištění a trendů podpory směřované k lidem s postižením. Zároveň v rámci svého působení zve ke spolupráci odborníky působící mimo krajský úřad, včetně zástupců osob s postižením. Uplatnění zásady meziresortního přístupu je zřetelné také v návrzích konkrétních aktivit, které vycházejí z přesahových témat a jsou vedeny snahou vytvářet co nejpřírozenější podmínky pro začleňování občanů se zdravotním postižením do života společnosti.

Zásada partnerské spolupráce

Zásada partnerské spolupráce je vyjádřením samozřejmého, plnohodnotného přijetí občanů se zdravotním postižením. Tato zásada vychází z předpokladu, že dokument plně respektuje potřeby lidí se zdravotním postižením a adekvátně na ně reaguje. Uplatňování zásady partnerské spolupráce při tvorbě a následném naplňování Krajského plánu probíhá formou aktivního zapojení organizací sdružujících občany se zdravotním postižením do tvorby, připomínkování a následného naplňování jednotlivých cílů, včetně monitoringu plnění plánu. Významná je v tomto kontextu úloha spolupráce s Moravskoslezskou krajskou radou Národní rady osob se zdravotním postižením, která sdružuje a zastupuje organizace osob se zdravotním postižením. Současně je problematika osob se zdravotním postižením v Moravskoslezském kraji již od roku 2004 monitorována a následně řešena za účasti Komise rady kraje pro občany se zdravotním postižením, která je koordinačním, iniciativním a poradním orgánem pro realizaci dlouhodobých koncepcí vyrovnávání příležitostí. Prostřednictvím dodržování této zásady je deklarován nejen etický rozměr Krajského plánu, ale také nacházení a uplatňování dalších forem spolupráce s občany se zdravotním postižením v procesu narovnávání příležitostí a respekt k jejich potřebám.

Zásada respektu k individualitě a jedinečnosti každého člověka

Uplatňování zásady respektu k individualitě a jedinečnosti každého člověka je nedílnou součástí všech fází procesu vyrovnávání příležitostí občanů se zdravotním postižením.

Při přípravě, naplňování a monitorování Krajského plánu je důraz kladen na zacílení jednotlivých aktivit napříč všemi skupinami těchto osob. Současně je všemi účastníky respektována nezbytně nutná míra podpory směrem k lidem se zdravotním postižením a také skutečnost, že **odbourávání bariér není nadstandardní, ale běžnou součástí života společnosti**. Na kvalitu života občanů se zdravotním postižením má mimořádný vliv to, jakým způsobem se k nim chová široká veřejnost. Chování veřejnosti pak lze do značné míry ovlivnit systematickou osvětou. Také z tohoto důvodu je dodržování zásady respektu k individualitě a jedinečnosti každého člověka jedním ze stěžejních témat, které prolíná napříč oblastmi, na které je Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením zaměřen.

1. Koordinace a monitorování plnění

Cíle Krajského plánu vyjadřují stav, kterého má být prostřednictvím jednotlivých opatření a následně konkrétních aktivit dosaženo. Současně odrážejí aktuální legislativu a snahu o naplnění výše citovaných zásad. Pro úspěšnou realizaci aktivit je nezbytné pravidelné monitorování plnění a cílená koordinace celého procesu. To vyžaduje spolupráci všech, kdo se na realizaci Krajského plánu podílejí. Po celou dobu přípravy dokumentu a jeho následném prosazování a konkrétním plnění dílčích aktivit je vyžadována úzká spolupráce zastupitelstva kraje, odborných útvarů krajského úřadu a organizací občanů se zdravotním postižením. Důležitou součástí koordinace a monitorování plnění je práce Komise rady kraje pro občany se zdravotním postižením a odborné Pracovní skupiny pro přípravu Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na léta 2014–2020.

Cíle 2014–2020

Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením je aktuálním dokumentem, který reflektuje platnou legislativu a je určujícím dokumentem pro strategii kraje v oblasti přístupu k lidem se zdravotním postižením.

Naplnování opatření Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením je v pravidelných intervalech průběžně koordinováno a monitorováno.

Opatření k naplnění cílů

- Koordinovat činnost všech odborů, orgánů, organizací, které se podílejí na realizaci Krajského plánu.
- Při monitorování Krajského plánu úzce spolupracovat s orgány Národní rady osob se zdravotním postižením a dalšími organizacemi osob se zdravotním postižením.
- V případě potřeby aktualizovat Krajský plán na základě výstupů z koordinace a monitorování plnění.

Aktivita 1.1

Zabezpečit koordinaci činnosti všech odborů, orgánů a organizací podílejících se na realizaci tohoto plánu.

Termín: průběžně

Odpovídá: Komise pro občany se zdravotním postižením rady kraje ve spolupráci s dotčenými odbory krajského úřadu

Předpokládané finanční náklady: stanovené finanční náklady spojené s činností komisí rady kraje

Aktivita 1.2

Pravidelně monitorovat plnění a aktuálnost Krajského plánu, v případě potřeby připravovat návrhy pro aktualizaci dokumentu.

Termín: průběžně

Odpovídá: Komise pro občany se zdravotním postižením rady kraje ve spolupráci s dotčenými odbory krajského úřadu a Pracovní skupinou pro přípravu Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na léta 2014–2020.

Předpokládané finanční náklady: stanovené finanční náklady spojené s činností komisí rady kraje

Aktivita 1.3

Předkládat návrhy operativního charakteru pro aktualizaci dokumentu radě kraje ke schválení.

Termín: průběžně

Odpovídá: Komise pro občany se zdravotním postižením rady kraje ve spolupráci s dotčenými odbory krajského úřadu a Pracovní skupinou pro přípravu Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na léta 2014–2020.

Předpokládané finanční náklady: stanovené finanční náklady spojené s činností komisí rady kraje

Aktivita 1.4

Projednat minimálně jednou ročně se zodpovědným zástupcem Národní rady osob se zdravotním postižením stav plnění tohoto plánu a společně navrhnout další postup v případě neplnění schválených opatření a aktivit.

Termín: každoročně

Odpovídá: Komise pro občany se zdravotním postižením rady kraje ve spolupráci s Moravskoslezskou krajskou radou Národní rady osob se zdravotním postižením.

Předpokládané finanční náklady: stanovené finanční náklady spojené s činností komisí rady kraje

2. Přístupnost informací

Žijeme v době, kdy více než v předchozích obdobích roste význam informací. S informacemi nejrůznějšího druhu se denně setkáváme v různých podobách. Informace tvoří nezbytnou základnu pro jakékoliv plánování, rozhodování, organizování apod. Znalost určitých informací a umění se v nich orientovat zlepšuje postavení člověka ve společnosti. Současně může být oporou při navazování kontaktů, při studiu, při uplatnění na pracovním trhu a dalších aktivitách. Přístup k informacím v nejrůznějších formách (mluveným, tištěným, psaným, elektronickým a jiným) je jednou ze základních podmínek orientace člověka ve společnosti. Pro občany se zdravotním postižením je nezbytné, aby informace, které jsou jim poskytovány, byly srozumitelné a reflektovaly možnosti nových technologií, které umožňují snazší přístup k informacím. V tomto Krajském plánu je zdůrazněn význam informování široké veřejnosti v Moravskoslezském kraji o problematice života lidí se zdravotním postižením. Nezanedbatelná je pokračující snaha o zlepšování a udržování povědomí zaměstnanců krajského úřadu nejen o vhodných způsobech podávání informací, ale také o respektu ke specifickým potřebám občanů se zdravotním postižením při jednání s nimi.

Cíle 2014–2020

Občané se zdravotním postižením mají k dispozici dostatek informací o dění v Moravskoslezském kraji. Informace jsou jim poskytovány přístupnou formou.

Veřejnost v Moravskoslezském kraji má dostatek informací o potřebách, možnostech a aktivitách občanů se zdravotním postižením.

Opatření k naplnění cílů

- Podporovat poskytování informací pro veřejnost o životě lidí se zdravotním postižením.
- Při poskytování informací respektovat specifické potřeby občanů se zdravotním postižením.
- Zvyšovat a udržovat povědomí zaměstnanců krajského úřadu ve vztahu k lidem s postižením.

Aktivita 2.1

Dbát na bezbariérový přístup k webovým stránkám kraje a k elektronické podatelně krajského úřadu.

Termín: průběžně

Odpovídá: INF, KH, KŘ, VŽ ve spolupráci se všemi odbory

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 2.2

Realizovat školení pro obce kraje a další zájemce, podpořit je tímto v zavádění bezbariérových webových stránek (blind friendly web).

Termín: průběžně dle zájmu

Odpovídá: INF ve spolupráci dotčenými odbory

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 2.3

Pravidelně zveřejňovat v tisku, na webových stránkách nebo v jiných médiích dle definovaných postupů, v požadovaných formátech a struktuře, události či informace ze života občanů se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Odpovídá: KH ve spolupráci se všemi odbory

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 2.4

Zveřejnit výstupy z realizace opatření Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí v letech 2009–2013 na webových stránkách kraje.

Termín: 31. 12. 2014

Odpovídá: SOC ve spolupráci se všemi odbory zapojenými do přípravy a realizace Krajského plánu

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 2.5

Zajistit vydání Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením v listinné a elektronické podobě, spolupracovat při jeho distribuci.

Termín: 2014 v rámci edičního plánu

Odpovídá: KH, ve spolupráci se všemi odbory zapojenými do přípravy a realizace Krajského plánu a Moravskoslezskou krajskou radou Národní rady osob se zdravotním postižením.

Předpokládané finanční náklady: 120 000,- Kč

Aktivita 2.6

Zajistit propagaci Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Odpovídá: KH, ve spolupráci se všemi odbory a Moravskoslezskou krajskou radou Národní rady osob se zdravotním postižením.

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 2.7

Zabezpečit proškolení zaměstnanců zařazených do krajského úřadu v problematice jednání s člověkem se zdravotním postižením v rámci vstupního vzdělávání. Zohlednit přitom potřeby občanů s postižením zraku, sluchu (včetně osob ohluchlých a nedoslýchavých), s tělesným, mentálním, kombinovaným postižením a duševním onemocněním.

Termín: průběžně

Odpovídá: KŘ

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 2.8

Zabezpečit další proškolení kontaktních osob z řad zaměstnanců zařazených do krajského úřadu ve znakové řeči v součinnosti s odbornými školicími středisky a organizacemi lidí s postižením.

Termín: průběžně

Odpovídá: KŘ

Předpokládané finanční náklady: 3 500,- Kč za osobu

Legislativa:

- zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 64/2008 Sb., o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné správy prostřednictvím webových stránek pro osoby se zdravotním postižením (vyhláška o přístupnosti)
- zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

3. Přístupnost staveb

Plného začlenění člověka do společnosti nelze dosáhnout, pokud mu není dána možnost využít práva svobodného pohybu. Z tohoto požadavku plynou také nároky na zabezpečení přístupnosti staveb a objektů všem osobám, které mají omezenou schopnost pohybu a orientace. Jedná se přitom nejen o občany s omezenou hybností, ale také například s omezením zraku, sluchu ad. Právě nedostatky v zajištění přístupnosti ve veřejných institucích jako jsou školy, úřady, služby, občanská vybavenost, sportovní a kulturní instituce aj., způsobují prohlubování bariér. Přestože existuje platná legislativní úprava pro oblast zabezpečení bezbariérovosti objektů, je stále potřeba se této problematice věnovat a hledat vhodné způsoby pro zajištění přístupnosti pro všechny občany s omezenou schopností pohybu a orientace. Nutností je především důsledné vyžadování dodržování platné legislativy, snaha prosazovat změny ve stávajících užívaných objektech, podpora a zajištění metodického vedení stavebních úřadů na úrovni obcí a aktivní ovlivňování postojů veřejnosti k dané problematice. Důležitá je spolupráce s organizacemi zastupujícími občany se zdravotním postižením, které se na danou problematiku a její řešení zaměřují.

Cíle 2014–2020

V Moravskoslezském kraji je aktivně podporováno zpřístupňování staveb osobám se zdravotním postižením a nedochází ke vzniku nových bariér.

Opatření k naplnění cílů

- Spolupracovat s odvětvovými odbory při naplňování cíle zaměřeného na přístupnost staveb.
- Prosazovat dodržování zákonné legislativy v oblasti přístupnosti staveb a předcházení vzniku stavebních bariér.
- Spolupracovat při řešení problematiky přístupnosti staveb s organizacemi občanů se zdravotním postižením.

Aktivita 3.1

Koordinovat a usměrňovat proces přípravy a realizace akcí reprodukce majetku kraje a zpracovávat návrhy technicko-ekonomických zadání akcí reprodukce majetku dle ustanovení zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace a pokračovat v odstraňování bariér na základě provedeného Průzkumu přístupnosti staveb občanské vybavenosti ve vlastnictví Moravskoslezského kraje.

Termín: průběžně

Odpovídá: INV ve spolupráci s odvětvovými odbory

Předpokládané finanční náklady: dle finančních možností rozpočtu kraje, popř. v závislosti na možnostech využití jiných finančních zdrojů

Aktivita 3.2

V návaznosti na provedený Průzkum přístupnosti staveb občanské vybavenosti ve vlastnictví Moravskoslezského kraje postupně realizovat jejich zpřístupnění v souladu s orgány kraje schváleným rozsahem akcí reprodukce majetku.

Termín: průběžně

Odpovídá: INV ve spolupráci s odvětvovými odbory

Předpokládané finanční náklady: dle finančních možností rozpočtu kraje, popř. v závislosti na možnostech využití jiných finančních zdrojů

Aktivita 3.3

Důsledně dbát na dodržování ustanovení stavebního zákona a prováděcí vyhlášky o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb osobami s omezenou schopností

pohybu a orientace, včetně realizace kontroly a poskytování metodického vedení ve vztahu k obcím, a tím bránit vzniku nových architektonických a orientačních bariér.

Termín: průběžně, kontrola ke konci roku

Odpovídá: ÚPS

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 3.4

Aktualizovat šetření přístupnosti budovy krajského úřadu Moravskoslezského kraje s ohledem na potřeby osob se zdravotním postižením.

Termín: do konce roku 2014

Odpovídá: KŘ, SOC ve spolupráci s Moravskoslezskou krajskou radou Národní rady osob se zdravotním postižením a organizacemi osob se zdravotním postižením.

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 3.5

Na základě šetření přístupnosti budovy krajského úřadu zpracovat návrhy pro možné odstranění zjištěných nedostatků.

Termín: do konce roku 2014

Odpovídá: KŘ ve spolupráci s Moravskoslezskou krajskou radou Národní rady osob se zdravotním postižením.

Předpokládané finanční náklady: dle finančních možností rozpočtu kraje, popř. v závislosti na možnostech využití jiných finančních zdrojů

Aktivita 3.6

Zvyšovat bezbariérovost škol a školských zařízení na základě aktuálních potřeb. Spolupracovat se školami (školskými zařízeními) při posuzování způsobu zabezpečení bezbariérového přístupu do školy (školského zařízení) pro osoby se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Odpovídá: ŠMS ve spolupráci s odborem IM

Předpokládané finanční náklady: v závislosti na aktuálních možnostech finančních zdrojů a aktuálních potřebách (rozpočet kraje, dotace, projekty škol a školských zařízení)

Aktivita 3.7

Podpora realizace Národního rozvojového programu mobility pro všechny na území Moravskoslezského kraje.

Termín: průběžně, do konce roku 2015

Odpovídá: Moravskoslezská krajská rada Národní rady osob se zdravotním postižením.

Předpokládané finanční náklady: dle finančních možností rozpočtu kraje, popř. v závislosti na možnostech využití jiných finančních zdrojů

Aktivita 3.8

V příspěvkových organizacích kraje aktivně podporovat při realizaci akcí investičního charakteru úpravy spojené s přístupností budov na základě aktuálně zjištěných potřeb. Spolupracovat s příspěvkovými organizacemi při posuzování způsobu zabezpečení bezbariérového přístupu pro osoby se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Odpovídá: dotčené odbory ve spolupráci s odborem IM

Předpokládané finanční náklady: v závislosti na aktuálních možnostech finančních zdrojů a aktuálních potřebách (rozpočet kraje, dotace, projekty za účasti finančních prostředků evropských fondů)

Legislativa:

- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace

4. Přístupnost dopravy

Zpřístupnit lidem se zdravotním postižením veřejnou dopravu tak, aby pokud je to možné, nemuseli využívat speciální podporu a pomoc, znamená zaměřit se na všechny aspekty dopravní problematiky. Při odstraňování bariér ve veřejné dopravě je snahou kraje, v rámci možností daných působností, v maximální možné míře podpořit odstranění bariér v dopravě. Mít možnost cestovat, znamená pro občany se zdravotním postižením přirozeně využívat zdroje a služby společenského prostředí. Cestování do školy, do zaměstnání, za kulturou, sportem, poznáním a jinými aktivitami může významně přispět k vyrovnávání příležitostí. Odstranění bariér v dopravě je nejen podporou osob se zdravotním postižením, ale je přínosem také pro občany obecně.

Cíl 2014–2020

Osobám se sníženou schopností pohybu a orientace je zpřístupněna veřejná doprava a další dopravní služby; je jim umožněna bezproblémová dostupnost při cestování v rámci Moravskoslezského kraje.

Opatření k naplnění cílů

- Spolupracovat se zástupci občanů se zdravotním postižením při identifikaci nedostatků v dopravním systému v Moravskoslezském kraji.
- Pokračovat v podpoře aktivit vedoucích k odstranění bariér v dopravě kraji.

Aktivita 4.1

Uskutečnit setkání se zástupci Národní rady osob se zdravotním postižením ČR s cílem vymezit slabá místa v dopravním systému MSK z hlediska jeho využitelnosti osobami s omezenou schopností pohybu a orientace a výstupy zohledňovat při plánování dopravních tras.

Termín: jednou ročně

Odpovídá: DSH ve spolupráci s Moravskoslezskou krajskou radou Národní rady osob se zdravotním postižením

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 4.2

Podpořit úpravy přechodů pro chodce tak, aby byly vybaveny signalizačním zařízením pro jedince se smyslovým postižením – tam, kde jsou již vybaveny pro osoby se zrakovým a sluchovým postižením dovybavit i pro orientaci jedinců s hluchoslepotou (vibrační zařízení).

Termín: průběžně

Odpovídá: DSH

Předpokládané finanční náklady: 15 000 000,- Kč/rok

Aktivita 4.3

V rámci veřejné osobní linkové dopravy propojit bezbariérovými autobusovými linkami celý Moravskoslezský kraj.

Termín: ročně, ke změnám jízdních řádů v prosinci

Odpovídá: DSH

Předpokládané finanční náklady: 5 000 000,- Kč/rok

Aktivita 4.4

Podpořit bezbariérové úpravy komunikací a nástupních ostrůvků na zastávkách veřejné dopravy.

Termín: průběžně

Odpovídá: DSH

Předpokládané finanční náklady: 15 000 000,-Kč/rok

Aktivita 4.5

Podporovat opatření odstraňující překážky mezi jednotlivými druhy doprav na přestupních místech

Termín: průběžně

Odpovídá: DSH

Předpokládané finanční náklady: 15 000 000,-Kč/rok

Aktivita 4.6

Zveřejnit souhrnné informace o možnosti využití bezbariérové dopravy ve veřejné osobní linkové i drážní dopravě.

Termín: jednou ročně aktualizovat

Odpovídá: DSH

Předpokládané finanční náklady: –

Legislativa:

- zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů

5. Oblast vzdělávání

Dosažení adekvátního vzdělání je nezbytným předpokladem pro zapojení občanů se zdravotním postižením do společnosti s přesahem na jejich následnou možnost uplatnění na trhu práce a další možnosti seberealizace a začlenění do společnosti.

Probíhá postupná proměna klimatu školy, v níž se mění role jednotlivých účastníků vzdělávání. Stále větší důraz je kladen na spolupráci všech zainteresovaných na cestě k naplnění práva na vzdělání. Charakteristickým rysem organizace školského systému je ústup od centralizovaného modelu správního řízení školství, kontinuálně se zvyšuje autonomie škol a samotných pedagogů, přičemž obecným znakem se má stát úsilí o zkvalitnění spolupráce rodiny a školy při realizaci výchovně – vzdělávacích úkolů školy.⁵

V České republice je již od počátku 90. let minulého století formálně deklarována podpora vzdělávání žáků se speciálními potřebami v hlavním vzdělávacím proudu – v návaznosti na mezinárodní legislativu. Je přirozené a žádoucí, aby se děti se zdravotním postižením setkávaly se svými vrstevníky. Obecným úkolem systému je podporovat proces sociálního začleňování a sociální soudružnost společnosti. Nadále jsou však zřejmé nedostatky v podpoře dětí, žáků a dospělých osob se zdravotním postižením v přístupu ke vzdělání. Nezastupitelná je proto v procesu vyrovnávání příležitostí v přístupu ke vzdělání úloha poradenského systému jako nástroje pro naplnění povinnosti zajistit adekvátní podporu každému jednotlivci – například v zajištění dostupnosti, bezbariérovosti, asistence, nabídky pomůcek atd.

Cíle 2014–2020

Děti, žáci a studenti se zdravotním postižením jsou v Moravskoslezském kraji podporováni v možnosti vzdělávat se v běžných školách.

Moravskoslezský kraj přispívá k rozvoji poradenských služeb pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením a napomáhá začleňování občanů kraje se zdravotním postižením do dalšího vzdělávání.

Opatření k naplnění cílů

- Podporovat zlepšování vybavenosti speciálně pedagogických center pro osoby se zdravotním postižením.
- Podporovat celoživotní vzdělávání osob se zdravotním postižením.
- Podporovat zlepšování podmínek pro vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami s využitím finančních prostředků ze zdrojů Evropské unie.
- Spolupracovat s orgány Národní rady zdravotně postižených ve věcech týkajících se vzdělávání osob se zdravotním postižením.
- Podporovat zavádění integračních týmů ve středních školách zřizovaných krajem při vzdělávání žáků se zdravotním postižením s cílem podpořit přirozenou integraci žáků s postižením do běžných škol.

Aktivita 5.1

Zlepšování vybavenosti speciálně pedagogických center pro osoby se zdravotním postižením kompenzačními pomůckami za účelem jejich efektivního zapůjčování klientům formou průběžného vybavování speciálně pedagogických center (SPC) těmito pomůckami prostřednictvím zapojení SPC do dotačního programu MŠMT, příp. realizací investičního projektu.

⁵ MICHALÍK, Jan. *Školský poradenský systém v České republice: východiska, rizika, příležitost, návrh pojetí, expertní stanovisko*. 1. vyd. Olomouc: Katedra speciální pedagogiky PdF, Univerzita Palackého v Olomouci, 2008.

Termín: průběžně

Odpovídá: ŠMS

Předpokládané finanční náklady: dle objemu finančních prostředků v dotačním programu MŠMT, příp. dle vyhlášených výzev na realizaci investičních projektů

Aktivita 5.2

V rámci vyhlášených programů podpory nestátních neziskových organizací působících na území kraje vyhlášovat alespoň jedno téma zaměřené na celoživotní vzdělávání osob se zdravotním postižením.

Termín: každoročně

Odpovídá: ŠMS

Předpokládané finanční náklady: dle finančních možností rozpočtu kraje

Aktivita 5.3

Podporovat zlepšování podmínek pro vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami prostřednictvím realizace projektů v rámci oblasti podpory rovných příležitostí dětí a žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v dalším programovacím období dle zaměření konkrétních operačních programů; běžná činnost škol a školských zařízení.

Termín: průběžně, dle výše alokace finančních prostředků

Odpovídá: ŠMS

Předpokládané finanční náklady: dle výše alokace finančních prostředků operačních programů, dle zaměření a podmínek konkrétních výzev

Aktivita 5.4

Spolupracovat s orgány Národní rady zdravotně postižených ve věcech týkajících se vzdělávání osob se zdravotním postižením prostřednictvím realizace jednání na základě aktuálních potřeb. Aktivity budou realizovány na základě potřeby projednání záměrů změn v oblasti školské problematiky v Moravskoslezském kraji.

Termín: průběžně

Odpovídá: ŠMS ve spolupráci s Moravskoslezskou krajskou radou Národní rady osob se zdravotním postižením.

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 5.5

Informovat ředitele škol o možnosti vzniku integračních týmů pro podporu vzdělávání žáků se zdravotním postižením ve středních školách zřizovaných krajem.

Termín: každoročně

Odpovídá: ŠMS

Předpokládané finanční náklady: –

Legislativa:

- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
- vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

6. Oblast zaměstnávání

Lidé se zdravotním postižením patří na trhu práce mezi osoby, které jsou výrazně znevýhodněné. Někteří zaměstnavatelé se rozhodli nezaměstnávat tuto skupinu nezaměstnaných obecně, protože stále panuje celá řada předsudků a neoprávněných obav. Na druhou stranu zaměstnavatelé často nemají přehled o výhodách a ziscích, které sebou může zaměstnávání osob se zdravotním postižením přinášet. Někteří lidé získají zdravotní postižení v průběhu života jako důsledek úrazu, nebo těžké manuální práce a následně již nemohou vykonávat práci v původním oboru. Častá je také situace, kdy zaměstnávání osob se zdravotním postižením ovlivňují další znevýhodňující faktory – například nízká úroveň vzdělání, dlouhodobá nezaměstnanost, bariérovost pracovního prostředí, nepřipravenost zaměstnavatelů apod. Situaci občanů se zdravotním postižením na trhu práce je proto potřeba věnovat zvýšenou pozornost a nutné je v tomto kontextu vyžadovat důsledné uplatnění platných legislativních možností pro zaměstnávání těchto občanů.

Cíle 2014–2020

Krajský úřad a organizace zřízené Moravskoslezským krajem preferují při plnění povinného podílu dle zákona o zaměstnanosti přímé zaměstnávání občanů se zdravotním postižením před náhradním plněním.

V Moravskoslezském kraji se rozvíjí sociální ekonomika.

Ve strategických a koncepčních dokumentech kraje je obsažena a deklarována podpora řešení problematiky zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Opatření k naplnění cílů

- Monitorovat plnění zaměstnávání osob se zdravotním postižením.
- Aktivně navazovat a rozvíjet spolupráci s institucemi, organizacemi a firmami, které se věnují zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Aktivita 6.1

Průběžně analyzovat a vyhodnocovat plnění úkolů zaměstnanosti osob se zdravotním postižením dle zvláštního zákona na krajském úřadě s důrazem na možnost zvýšení počtu osob s postižením v zaměstnaneckém poměru.

Termín: průběžně

Odpovídá: KŘ

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 6.2

Součástí oznámení o výběrových řízení vyhlašovaných Krajským úřadem Moravskoslezského kraje bude informace, zda pracovní místo je vhodné pro osoby se zdravotním postižením či nikoliv.

Termín: průběžně

Odpovídá: KŘ

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 6.3

Informovat ředitele škol a školských zařízení o povinnosti zaměstnávat osoby se zdravotním postižením v zákonem stanovené míře a současně je vyzvat k preferenci zaměstnávání osob se zdravotním postižením, sledovat počet zaměstnávaných osob se zdravotním postižením u škol a školských zařízení zřizovaných krajem.

Termín: každoročně – informovat a každoročně vyhodnocovat počet zaměstnávaných osob se zdravotním postižením ve školách a školských zařízeních zřizovaných krajem (prostřednictvím statistického výkaznictví)

Odpovídá.: ŠMS

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 6.4

Informovat příspěvkové organizace zřízené krajem o povinnosti zaměstnávat osoby se zdravotním postižením v zákonem stanovené míře a zároveň je vyzvat, aby v případě plnění této povinnosti jinou formou, než-li přímým zaměstnáváním, toto oznamovali odvětvovému odboru, který zajišťuje podklady pro výkon zřizovatelských funkcí, a to společně se zdůvodněním, proč k zaměstnávání nedochází.

Termín: 2014 – informovat, každoročně – vyhodnocovat plnění organizacemi zřízenými krajem

Odpovídá.: SOC, ZDR, DSH, RRK

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 6.5

Podporovat zaměstnávání osob se zdravotním postižením formou dotačního titulu (chráněné dílny, podporované zaměstnávání aj.).

Termín: každoročně

Odpovídá: Komise pro občany se zdravotním postižením ve spolupráci se SOC

Předpokládané finanční náklady: dotační program na realizaci specifických opatření KPVP

Aktivita 6.6

Iniciovat spolupráci se subjekty (např. Moravskoslezský pakt zaměstnanosti, Úřad práce, sociální firmy, sociální podniky, firmy a zaměstnavatelé v MSK), které mohou pozitivně ovlivnit zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Odpovídá: SOC, KŘ ve spolupráci s dotčenými subjekty

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 6.7

Podporovat systémová opatření pro rozvoj sociálního podnikání zaměřeného na zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Odpovídá: SOC ve spolupráci se zainteresovanými subjekty

Předpokládané finanční náklady: dle výše alokace finančních prostředků operačních programů a zaměření a podmínek konkrétních výzev

Aktivita 6.8

Při vyhlašování veřejných zakázek, především zakázek malého rozsahu, využívat možnosti zvýhodnění dodavatelů zaměstnávajících osoby se zdravotním postižením, a to za předpokladu, kdy to umožňuje platná legislativa a v případech, kdy se uplatnění požadavku na podmínky plnění povinného podílu jeví z hlediska předmětu plnění veřejné zakázky pro Moravskoslezský kraj výhodné.

Termín: průběžně v návaznosti na aktuálně vyhlašované veřejné zakázky

Odpovídá: KŘ ve spolupráci s dotčenými odbory

Předpokládané finanční náklady: -

Legislativa:

- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění

7. Oblast zdravotnictví

Ochrana zdraví patří k základním právům každého občana České republiky. Oblast zdravotní péče má pro občany se zdravotním postižením specifický význam a je důležitou součástí jejich života. Dostupná, kvalitní zdravotní péče a možnost volby péče v různých zařízeních, jsou nezbytné pro zvyšování kvality života občanů se zdravotním postižením. Úzce souvisí s jejich následnými možnostmi pro aktivní uplatnění v běžném životě. Při poskytování zdravotní péče osobám se zdravotním postižením je velmi důležité respektovat jejich specifické potřeby. Zdravotnická péče je oblastí, kde je nutné se zaměřit na dodržování práv občanů. V zájmu těchto občanů je otevřená komunikace a spolupráce zdravotníků s dalšími resorty podílejícími se na podpoře lidí se zdravotním postižením. Nezastupitelnou roli hraje osvěta, informovanost a aktivní spolupráce s občany se zdravotním postižením a organizacemi, které hájí jejich práva a oprávněné zájmy.

Cíl 2014–2020

Občané Moravskoslezského kraje znají svá práva a povinnosti při poskytování zdravotních služeb.

Opatření k naplnění cíle

- Zvyšování informovanosti pacientů o jejich právech a povinnostech při poskytování zdravotních služeb, o poskytovatelích zdravotní péče včetně informací o službách, které jsou poskytovány lidem se zdravotním postižením.
- Podpora činnosti nestátních poskytovatelů zdravotních služeb.

Aktivita 7.1

Vydání brožury Přehled zdravotnických zařízení v Moravskoslezském kraji se samostatnou kapitolou pro lidi s handicapem, brožura bude distribuována do zdravotnických zařízení zřizovaných Moravskoslezským krajem, do ordinací praktických lékařů, informačních center a center pro osoby se zdravotním postižením. Obsahem bude nejen adresář, ale také informace o právech a povinnostech pacientů, shrnutí platné legislativy ve zdravotnictví a odkazy na organizace pro lidi se zdravotním postižením.

Termín: do 31. 12. 2017

Odpovídá: ZDR ve spolupráci se SOC a Moravskoslezskou krajskou radou Národní rady osob se zdravotním postižením.

Předpokládané finanční náklady: 50 000,- Kč

Aktivita 7.2

V rámci vyhlášení témat dotačních programů zařazovat minimálně jedno téma na podporu vyrovnávání příležitostí pro občany s postižením v oblasti zdravotní péče (např. podpora rehabilitace a rekonvalescence, hipoterapie, canisterapie a dalších terapií, opraven a půjčoven kompenzačních pomůcek).

Termín: do 31. 3. každoročně

Odpovídá: ZDR

Předpokládané finanční náklady: 1 000 000,- Kč/rok

Aktivita 7.3

Informovat o službách poskytovaných lidem se zdravotním postižením, o tom, v jakém rozsahu je nemocnice bezbariérová, na webových stránkách nemocnic zřizovaných Moravskoslezským krajem, ostatní nemocnice budou o totéž požádány, pokud informace nezveřejní, budou zveřejněny na stránkách kraje. Tyto informace budou pod informacemi pro pacienty – informace pro lidi se zdravotním postižením (pro usnadnění hledání).

Termín: do 31. 12. 2014

Odpovídá: ZDR

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 7.4

Pokračovat v analýze naplňování práv pacientů s ohledem na jejich zdravotní postižení v lůžkových zdravotních zařízeních ve spolupráci Krajskou radou zdravotně postižených, s cílem provést šetření v terénu.

Termín: průběžně

Odpovídá: ZDR ve spolupráci s Moravskoslezskou krajskou radou Národní rady osob se zdravotním postižením.

Předpokládané finanční náklady: 10 000,- Kč/rok

Aktivita 7.5

Uspořádat semináře pro občany se zdravotním postižením a organizace pro osoby se zdravotním postižením ve spolupráci s Národní radou osob se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Odpovídá: ZDR ve spolupráci s Moravskoslezskou krajskou radou Národní rady osob se zdravotním postižením.

Předpokládané finanční náklady: 15 000,- Kč/seminář

Legislativa:

- § 30 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů
- MP ZD04/94 – metodický pokyn ministerstva zdravotnictví k poskytování zdravotní péče mentálně postiženým občanům

8. Oblast sociální

Občanů se zdravotním postižením se dotýkají a jejich život ovlivňují tytéž podmínky a události jako všechny ostatní obyvatele. Zdravotní postižení však představuje jednu z nejtěžších životních zkoušek – na rozdíl od řady dalších skutečností, jež může jejich nositel ovlivnit, se přitom jedná o událost, která je na vůli člověka většinou nezávislá. Lidé se zdravotním postižením představují oprávněný objekt cílené společenské solidarity. Přestože se obecně situace ve vztahu k těmto lidem ubírá pozitivním směrem (zvyšuje se mobilita, přístup ke vzdělání, kvalita služeb atd.), přetrvávají ve společnosti i nadále, s ohledem na celkový vývoj v globalizujícím se světě, tendence vedoucí k marginalizaci a sociálnímu vyloučení této zranitelné skupiny obyvatel.⁶ Je dokázáno, že lidé s postižením nepotřebují žít v ústavech, ať už je jejich postižení jakkoli závažné. Život v otevřené společnosti vede k větší míře nezávislosti a k osobnímu rozvoji jednotlivce. Lidé se zdravotním postižením jsou, pokud se týká jejich potřeb, informovanými a poučenými odborníky. Programy, služby a projekty sloužící jejich podpoře by proto měly být navrhovány s tímto vědomím, současně musí reflektovat princip podpory nezávislého způsobu života.

Cíle 2014–2020

Občané se zdravotním postižením v Moravskoslezském kraji mají možnost využívat kvalitní, dostupné sociální služby, které jsou poskytovány na základě potřeb identifikovaných obcemi a krajem. Služby jsou poskytovány v souladu se zásadami sociálního začleňování a respektu k individuálně určeným potřebám uživatelů.

V Moravskoslezském kraji probíhá aktivní spolupráce s občany se zdravotním postižením a s organizacemi zastupujícími tyto občany.

Opatření k naplnění cílů

- Podporovat rozvoj sítě sociálních služeb pro občany se zdravotním postižením, která vychází ze skutečně zjištěných potřeb obcí a kraje v návaznosti na střednědobé plánování rozvoje sociálních služeb.
- Preferovat terénní služby poskytované v přirozeném prostředí uživatelů.
- Podporovat služby a aktivity poskytující podporu rodinám a osobám pečujícím o osoby se zdravotním postižením.
- V návaznosti na změny v poskytování psychiatrické péče podporovat aktivity vedoucí k sociálnímu začleňování osob s duševním onemocněním a k jejich destigmatizaci.
- Pokračovat v procesu transformace pobytových služeb sociální péče, podporovat uživatele v životě v přirozené komunitě.
- Prostřednictvím vyhlášených dotačních programů podporovat vyrovnávání příležitostí občanů se zdravotním postižením a zvyšování kvality sociálních služeb poskytovaných v Moravskoslezském kraji.
- Podporovat obce, nestátní neziskový sektor (občanskou společnost) a další resorty v aktivitách směřujících k přirozenému začleňování osob se zdravotním postižením do společnosti a vyrovnávání jejich příležitostí.

⁶ MICHALÍK, Jan a kol. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Výzkumné centrum integrace zdravotně postižených, 2005. ISBN 80-244-1168-7.

Aktivita 8.1

V rámci realizace specifických aktivit Krajského plánu vyhlášený dotační program na podporu vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením a veřejně účelných aktivit organizací lidí s postižením.

Prostřednictvím dotačního titulu podporovat aktivity vedoucí k destigmatizaci osob s duševním onemocněním, včetně aktivit vedoucích k sociálnímu začleňování těchto osob.

Termín: každoročně

Odpovídá: Komise rady kraje pro občany se zdravotním postižením ve spolupráci se SOC

Předpokládané finanční náklady: min. 2 200 000,- Kč/rok

Aktivita 8.2

Realizovat aktivity vedoucí k podpoře zvyšování úrovně kvality poskytovaných sociálních služeb v kraji, včetně každoročního vyhlášení dotačního programu na podporu zvýšení kvality sociálních služeb poskytovaných v Moravskoslezském kraji.

Termín: průběžně, jedenkrát za rok

Odpovídá: pracovní skupina pro kvalitu sociálních služeb v MSK, SOC, ve spolupráci se ŠMS, ZDR a dalšími zainteresovanými subjekty

Předpokládané finanční náklady: 2 000 000,- Kč/rok

Aktivita 8.3

V rámci dotačních řízení kraje vztahujících se k problematice lidí s postižením posuzovat podané žádosti.

Termín: každoročně

Odpovídá: komise pro občany se zdravotním postižením rady kraje ve spolupráci se SOC

Předpokládané finanční náklady: dle nákladů stanovených každoročně na činnost komise rady kraje

Aktivita 8.4

Podporovat rozvoj služeb rané péče v Moravskoslezském kraji pro rodiny s dětmi se zdravotním postižením v návaznosti na zjištěné potřeby rodin s dětmi s mentálním a kombinovaným postižením, včetně podpory aktivit zaměřených na zvyšování informovanosti o možnostech této služby směrem k odborné i laické veřejnosti.

Termín: každoročně

Odpovídá: komise pro občany se zdravotním postižením rady kraje ve spolupráci se SOC a KH

Předpokládané finanční náklady: prostřednictvím dotačního řízení na provozní náklady sociálních služeb; 50 000,- Kč/rok na realizaci aktivit zaměřených na informovanost

Aktivita 8.5

Podporovat činnost Volného sdružení poskytovatelů rané péče v Moravskoslezském kraji a dalších subjektů za účelem spolupráce při procesu transformace péče o děti se zdravotním postižením v Moravskoslezském kraji.

Termín: průběžně, každoročně

Odpovídá: pracovní skupina pro transformaci péče o děti, SOC ve spolupráci se ŠMS, ZDR s komisí RK pro občany se zdravotním postižením, Volným sdružením poskytovatelů rané péče a dalšími zainteresovanými subjekty

Předpokládané finanční náklady: dle výše alokace finančních prostředků z ESF v rámci projektu na podporu procesů transformace pobytových sociálních služeb v Moravskoslezském kraji

Aktivita 8.6

Rozvinout specializované služby zaměřené na osoby s autismem poskytované příspěvkovými organizacemi kraje a dalšími poskytovateli.

Termín: 2020

Odpovídá: SOC ve spolupráci s dotčenými pracovními skupinami zřízenými Řídící skupinou pro vznik a realizaci střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Moravskoslezském kraji (dále jen „Řídící skupina“) a zainteresovanými subjekty

Předpokládané finanční náklady: financování prostřednictvím dotačního řízení na provozní náklady sociálních služeb a finančních prostředků na základě projektů realizovaných v ROP

Aktivita 8.7

Iniciovat a pořádat aktivity (jednání, kulaté stoly, workshopy, konference, výjezdní zasedání aj.) ke zvýšení informovanosti a podpoře aktivit vedoucích k sociálnímu začleňování osob do společnosti s důrazem na meziresortní spolupráci a participaci osob se zdravotním postižením.

Termín: průběžně, minimálně jedenkrát za rok

Odpovídá: SOC ve spolupráci s dotčenými odbory a pracovními skupinami zřízenými Řídící skupinou, Moravskoslezskou krajskou radou Národní rady osob se zdravotním postižením a zainteresovanými subjekty, komise pro občany se zdravotním postižením

Předpokládané finanční náklady: 30 000,- Kč/rok

Aktivita 8.8

Spolupracovat s psychiatrickými léčebnami, ambulantními psychiatrickými ambulancemi, poskytovateli a zadavateli sociálních služeb v návaznosti na změny v poskytování psychiatrické péče a potřebnosti zajištění adekvátních návazných služeb pro osoby s duševním onemocněním.

Termín: průběžně, minimálně jedenkrát za rok

Odpovídá: SOC ve spolupráci se ZDR a dalšími zainteresovanými subjekty

Předpokládané finanční náklady: dle alokovaných prostředků z prostředků OP LZZ v návaznosti na projekt zaměřený na Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb a optimalizaci sítě sociálních služeb v Moravskoslezském kraji

Aktivita 8.9

Zmapovat v Moravskoslezském kraji organizace a služby, které jsou zaměřeny na osoby se vzácným onemocněním a zahájit zjišťování potřeb těchto osob v návaznosti na napojení na systém a možnosti sociálních služeb v Moravskoslezském kraji.

Termín: průběžně

Odpovídá: SOC ve spolupráci se ZDR a dalšími zainteresovanými subjekty

Předpokládané finanční náklady: dle alokovaných prostředků z OP LZZ v návaznosti na projekt zaměřený na střednědobý plán rozvoje sociálních služeb a optimalizace sítě sociálních služeb v Moravskoslezském kraji

Aktivita 8.10

Podporovat pečující osoby, zejména prostřednictvím zvýšení informovanosti (např. oblast legislativy, využití služeb, odborné informace ad.) v rámci vzdělávacích aktivit a informativních setkání.

Termín: průběžně, informativní setkání minimálně jednou ročně

Odpovídá: SOC ve spolupráci s odborem ZDR a ŠMS a ostatními dotčenými odbory a dalšími zainteresovanými subjekty

Předpokládané finanční náklady: dle výše alokace finančních prostředků z ESF v rámci navazujícího individuálního projektu zaměřeného na vzdělávání

Aktivita 8.11

Realizovat aktivity zaměřené na specifické potřeby dětí s nařízenou ústavní výchovou v návaznosti na legislativní změny v této oblasti a transformaci péče o děti v Moravskoslezském kraji, včetně podpory těchto aktivit prostřednictvím každoročně vyhlášeného dotačního programu.

Termín: průběžně, informativní setkání minimálně 1 jednou ročně

Odpovídá: SOC ve spolupráci se ŠMS, pracovní skupinou pro transformaci péče o děti, s Komisí rady kraje pro občany se zdravotním postižením, Volným sdružením poskytovatelů rané péče a dalšími zainteresovanými subjekty

Předpokládané finanční náklady: dle finančních možností rozpočtu kraje, popř. v závislosti na možnostech využití jiných finančních zdrojů

Aktivita 8.12

V návaznosti na proces transformace pobytových sociálních služeb v p. o. kraje podpořit iniciativu a zapojení dalších poskytovatelů v Moravskoslezském kraji při zavádění změn v poskytování služeb v pobytových zařízeních směrem k jiným formám a způsobům poskytování těchto služeb.

Termín: průběžně

Odpovídá: SOC ve spolupráci s pracovními skupinami zřízenými Řídící skupinou a dotčenými subjekty

Předpokládané finanční náklady: dle výše alokace finančních prostředků z ESF v rámci projektu na podporu procesů transformace pobytových sociálních služeb v Moravskoslezském kraji

Aktivita 8.13

Podporovat činnost a působení Moravskoslezské krajské rady NRZP v oblasti obhajoby zájmů a práv osob se zdravotním postižením žijících v Moravskoslezském kraji a podpořit činnost poradny NRZP.

Termín: průběžně

Odpovídá: financování MSPV, v případě potřeby MSK

Předpokládané finanční náklady: 100 000,- Kč/rok

Legislativa:

- zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách
- zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
- Dobrovolný evropský rámec pro kvalitu sociálních služeb

9. Oblast kultury, sportu a volného času

Trávení volného času prostřednictvím kulturních a sportovních aktivit je přirozenou součástí života současné společnosti. Pro občany se zdravotním postižením může právě uplatnění se ve sportu, nebo kulturních a společenských aktivitách znamenat významný přínos pro zvládnutí jejich často nelehké situace. Důraz je proto potřebné klást především na uplatnění všech možností, jak v plné šíři využít nabídky kulturního a sportovního vyžití, včetně zpřístupnění kulturního a společenského bohatství. Velký smysl má aktivní zapojení občanů se zdravotním postižením do sportovních, kulturních a společenských aktivit také proto, že často významně přispívá nejen k lepšímu pochopení jejich potřeb, ale i možností a schopností, které mohou společnosti nabídnout.

Cíl 2014–2020

Občané se zdravotním postižením v Moravskoslezském kraji jsou aktivně podporováni v účasti na kulturních a sportovních akcích a využívají nabídku kulturních a sportovních aktivit v kraji.

Opatření k naplnění cíle

- Podpora kulturního a sportovního vyžití občanů se zdravotním postižením.
- Ocenění úspěchů dosažených osobami se zdravotním handicapem v oblasti kultury a sportu.
- Prezentace uměleckých děl a výrobků osob se zdravotním postižením.

Aktivita 9.1

U příležitosti Mezinárodního dne osob se zdravotním postižením udělit Cenu hejtmana Moravskoslezského kraje, a ocenit tak autory děl z oblasti kultury, která přispívají k poznání problémů občanů se zdravotním postižením a podporují myšlenku jejich společenské integrace.

Termín: každoročně v prosinci

Odpovídá: ÚPS, výbory zastupitelstva kraje, Komise rady kraje pro občany se zdravotním postižením

Předpokládané finanční náklady: 150 000,- Kč

Aktivita 9.2

U příležitosti Mezinárodního dne osob se zdravotním postižením realizovat ve spolupráci s Galeríí výtvarného umění v Ostravě, příspěvkovou organizací, prezentaci uměleckých děl s názvem "Svět podle nás", která přispěje k poznání života lidí se zdravotním postižením a podpoří myšlenku jejich společenského začlenění.

Termín: každoročně v prosinci

Odpovídá: ÚPS, Galerie výtvarného umění v Ostravě, p. o., nestátní neziskové organizace

Předpokládané finanční náklady: 150 000,- Kč

Aktivita 9.3

V oblasti knihovnictví podpořit budování specializovaného knihovního fondu pro osoby se zrakovým a sluchovým postižením, zajišťování přístupu ke specializovaným informačním zdrojům (např. nákupem licencí k databázím, výpůjčkou informačních zdrojů a kulturních artefaktů, apod.), pořizování pomůcek včetně softwarových nástrojů a technického vybavení ke zpřístupňování specializovaných informačních zdrojů, a vytváření včetně jejich přípravy specializovaných dokumentů (např. zvukových knih s regionálním zaměřením).

Termín: každoročně

Odpovídá: ÚPS, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, p. o.

Předpokládané finanční náklady: 200 000,- Kč/rok

Aktivita 9.4

V průběhu každého roku ve spolupráci s muzei zřizovanými Moravskoslezským krajem uspořádat minimálně jednu výstavu zaměřenou na začleňování osob se zdravotním postižením do společnosti nebo zpřístupňujících poznání života osob s různým postižením.

Termín: každoročně

Odpovídá: ÚPS, muzea v Bruntále, Českém Těšíně, Frýdku-Místku, Novém Jičíně

Předpokládané finanční náklady: 200 000,- Kč/rok

Aktivita 9.5

Uspořádat alespoň jednou ročně prodejní výstavu uměleckých děl a výrobků osob se zdravotním postižením v prostorách krajského úřadu.

Termín: každoročně

Odpovídá: ÚPS ve spolupráci se SOC a nestátními neziskovými organizacemi

Předpokládané finanční náklady: –

Aktivita 9.6

V rámci programu podpory aktivit v oblasti kultury podporovat společenské kulturní projekty, jejichž aktivními spoluvůrci, interprety či aktéry, jsou lidé s postižením, a které rozvíjí jejich zájmové, umělecké či publikační aktivity.

Termín: každoročně

Odpovídá: ÚPS

Předpokládané finanční náklady: 150 000,- Kč/rok

Aktivita 9.7

V rámci vyhlašovaných dotačních programů na podporu sportovních organizací kraje oceňovat úspěšné sportovce kraje, včetně handicapovaných sportovců.

Termín: každoročně

Odpovídá: ŠMS

Předpokládané finanční náklady: v závislosti na aktuálních možnostech finančních zdrojů (rozpočet kraje)

Aktivita 9.8

V rámci vyhlašovaných dotačních programů podpory nestátních neziskových organizací působících na území kraje vyhlašovat téma zaměřené na podporu sportovců se zdravotním handicapem.

Termín: každoročně

Odpovídá: ŠMS

Předpokládané finanční náklady: v závislosti na aktuálních možnostech finančních zdrojů (rozpočet kraje)

Aktivita 9.9

Podporovat aktivity zaměřené na využití možnosti bezbariérového cestování pro občany se zdravotním postižením v Moravskoslezském kraji

Termín: průběžně

Odpovídá: RRC ve spolupráci s dalšími subjekty – KLACR, KAZUIST ad.

Předpokládané finanční náklady: 2 000 000,- Kč

Přílohy

Ohlédnutí zpět a příklady dobré praxe

Rok 2003–2005

Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením byl prvním oficiálně schváleným dokumentem svého druhu v České republice. Navazoval na Národní plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením z dubna 1998. Již tento krajský plán obsahoval důraz na mezirezortní přístup k dané problematice a stejně jako následné plány zdůrazňoval problematiku dodržování práv občanů se zdravotním postižením. Zároveň přirozeně reagoval na decentralizaci veřejné správy. V roce 2003 byl Moravskoslezský kraj oceněn Národní radou osob se zdravotním postižením ČR Cenou Mosty za odpovědný přístup k přípravě Krajského plánu, za vyhlášení dotačního titulu veřejně účelných aktivit občanských sdružení zdravotně postižených a za velmi dobrou spolupráci mezi Krajskou radou zdravotně postižených a Moravskoslezským krajem. Usnesením rady kraje č. 1/14 ze dne 6. 12. 2004 byla ustavena komise rady kraje pro občany se zdravotním postižením jako koordinační, iniciativní a poradní orgán pro realizaci dlouhodobých koncepcí vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením. Plán obsahoval v osmi oblastech 37 opatření. Náklady na realizaci plánu byly stanoveny na necelé dva miliony korun, přičemž podíl Moravskoslezského kraje byl zhruba 1 300 000 korun. Výstupy prvního krajského plánu, především analýzy, studie a návrhy byly postupně zveřejňovány a staly se základem pro aktualizaci plánu.

Rok 2006–2008

Usnesením zastupitelstva kraje byl v červnu 2006 schválen Aktualizovaný krajský plán. Aktualizaci předcházela řada společných jednání na úrovni Komise rady kraje pro občany se zdravotním postižením, odborů krajského úřadu a organizací zastupujících zájmy občanů se zdravotním postižením. Cíle a opatření plánu navazovaly na výstupy předcházejícího dokumentu. Pro rok 2006 již byla z rozpočtu kraje vyčleněna konkrétní výše dotace určená na podporu ucelených plánů vyrovnávání příležitostí a veřejně účelných aktivit občanských sdružení osob se zdravotním postižením. V osmi oblastech plán zahrnoval celkem 59 opatření a náklady na realizaci byly vyčísleny v řádech desítek milionů korun. Komise pro občany se zdravotním postižením spolupracovala s Krajskou radou zdravotně postižených Moravskoslezského kraje. Stejně jako v předchozích obdobích byla podpořena činnost organizací osob se zdravotním postižením prostřednictvím dotačního programu na realizaci specifických opatření krajského plánu, kdy každoročně byla z rozpočtu kraje uvolňována částka 2 500 000,-Kč.

Rok 2009–2013

V září 2008 zastupitelstvo kraje schválilo Krajský plán na léta 2009–2013. Opatření v tomto Krajském plánu reagovala na potřeby vyjádřené ve Střednědobém plánu sociálních služeb Moravskoslezského kraje a mj. se v nich výrazně odrazilo přijetí zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Plán konkrétně zohlednil výstupy studií a analýz zpracovaných v rámci předchozích krajských plánů, byly v něm zapracovány podněty ze setkání se zástupci občanů se zdravotním postižením. Mezi stěžejní cíle patřilo například zvýšení informovanosti o druzích postižení a službách, které na ně reagují a mapování potřeb lidí s různým druhem postižení, včetně vytvoření přehledů o konkrétních službách. Významným tématem byla podpora zaměstnávání osob s postižením. Celý plán byl opět zaměřen na mezirezortní spolupráci. Výrazné byly také výstupy z realizace projektů zaměřených na zvýšení dostupnosti informací, dopravy a staveb v Moravskoslezském kraji a provázanost na proces transformace pobytových sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením. Zároveň se staly samozřejmostí aktivity kulturního a sportovního charakteru a podpora zvyšování dostupnosti v této oblasti. Krajský plán obsáhl v osmi oblastech 74 opatření, přičemž náklady

na realizaci jednotlivých opatření v letech 2009–2013 byly při zahájení vyčísleny v předpokládané výši 121 560 000,- Kč korun.

Dobrá praxe

Jedno z opatření Krajského plánu 2009–2013 se týkalo včasného řešení poruch sluchu novorozenců. Odborem zdravotnictví byl proto vznesen dotaz na odbornou společnost, Ministerstvo zdravotnictví a zdravotní pojišťovny na možnost zavedení screeningu sluchu u novorozenců. Dne 31. 8. 2012 byl ve Věstníku MZ ČR vydán Metodický pokyn k provádění screeningu sluchu u novorozenců, vyšetření bylo zařazeno do úhradové vyhlášky a pojišťovny jej proplácí – jedná se o stanovení standardního postupu. V rámci České republiky ne všechny nemocnice vyšetření provádí, neboť nedisponují potřebným přístrojovým vybavením. V Moravskoslezském kraji se však již provádí ve všech nemocnicích. Odborná společnost se i nadále snaží, aby byla stanovena povinnost provádět screening sluchu plošně, zatím však nebyl vydán zákon, který by tuto povinnost stanovoval. Screening sluchu se tak prozatím provádí jen u rizikových novorozenců. V případě, že vyšetření není provedeno na novorozeneckém oddělení, informuje lékař tohoto oddělení, popř. lékař poskytující zdravotní péči dítěti po porodu mimo zdravotnické zařízení, matku (resp. zákonného zástupce) dítěte o potřebě zajištění provedení novorozeneckého screeningu sluchu a o informaci provede záznam do zdravotnické dokumentace dítěte; prostřednictvím propouštěcí zprávy novorozence, popř. zprávy o novorozenci informuje registrujícího praktického lékaře po děti a dorost o neprovedení vyšetření a doporučí zajistit jeho provedení.

Na školeních pořádaných odborem informatiky pro zaměstnance krajského úřadu, která se týkají práce s počítačem, je uživatelům již naprosto běžně a samozřejmě zmiňována i důležitá oblast přístupnosti dokumentů občanům se zdravotním postižením, včetně specifických úprav dokumentů pro zajištění přístupnosti. Současně ti zaměstnanci, kteří jsou určeni jako kontaktní osoby pro zveřejňování dokumentů na webové stránky kraje, byli v rámci vzdělávání školeni přímo specialistou na přístupnost. Viděli tak několik praktických ukázek a technik práce s webem a mohli si udělat konkrétní představu o smyslu zajištění přístupnosti stránek občanům se zdravotním postižením.

V listopadu 2012 se uskutečnilo slavnostní otevření nově zrekonstruovaného objektu, ve kterém příspěvková organizace Domov Jistoty poskytuje sociální službu domov se zvláštním režimem. V této sociální službě našlo svůj nový domov 22 uživatelů s chronickým psychickým postižením starších 18 let. Rekonstrukce objektu zahrnovala změnu prostorových dispozic uvnitř stavby. Došlo k vytvoření nových jednolůžkových a dvoulůžkových pokojů. Zároveň byl vybudován v rámci jednotlivých pater prostor pro setkávání, kuchyně a jídelny, a také byla zajištěna bezbariérovost celého objektu. Úpravy probíhaly od září 2008 do listopadu 2012 za finanční podpory Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko 2007–2013 a Moravskoslezského kraje. Celkové náklady projektu činily 20 939 000,- Kč, z nichž 3 509 000,- Kč bylo hrazeno z rozpočtu Moravskoslezského kraje. Cílem další rekonstrukce objektu v Budišově nad Budišovkou bylo zajištění možnosti chráněného bydlení ve zrekonstruovaném objektu bývalé zvláštní školy pro maximálně 15 osob z cílové skupiny lidí s mentálním postižením. Projekt přispěl ke zkvalitnění života lidí s mentálním postižením prostřednictvím skupinového bydlení v samostatných bytových jednotkách. Celkové výdaje projektu byly vyčísleny na 20 456 498,00,- Kč.

Opatření č. 2. 11 Krajského plánu na léta 2009–2013 v oblasti Přístupnost staveb, dopravy a informací bylo naplňováno mj. také díky projektu „Moravskoslezským krajem veřejnou dopravou bez bariér“, který řešil organizaci bezbariérové regionální veřejné dopravy na území Moravskoslezského kraje pro období 2010-2013, a to ve dvou etapách. Jednalo se především o zabezpečení bezbariérového spojení minimálně v přepravních relacích spojujících Ostravu s významnými zdrojovými místy – městy (od 15 000 obyvatel) a s významnými cílovými

místa se soustředěním pohybově postižených osob. Za významná zdrojová místa s minimálně 15 000 obyvateli byla přitom pokládána města Bohumín, Bruntál, Český Těšín, Frýdek-Místek, Havířov, Karviná, Kopřivnice, Krnov, Nový Jičín, Opava, Orlová, Ostrava a Třinec. Za významné místo cílové se soustředěním pohybově postižených osob obec Hrabyně, resp. rehabilitační centrum. První etapa, tj. bezbariérové spojení Ostravy s uvedenými místy celotýdenně minimálně dvěma páry spojů, byla s výjimkou spojení Ostravy s Frýdkem-Místkem a Novým Jičínem, kde není dosud beze zbytku zabezpečeno bezbariérové spojení v požadovaném rozsahu o sobotách a nedělích, splněna! Ve druhé etapě byl počet zdrojových míst rozšířen o sídla s minimálně 10 000 obyvateli a o obce s rozšířenou působností.

Díky dlouhodobé strategické podpoře v rámci plnění opatření stávajících Krajských plánů je v Moravskoslezském kraji rodinám s dětmi se zdravotním postižením dostupná kompletní síť terénních služeb rané péče. Služby jsou poskytovány rodinám s dětmi se zdravotním postižením nejrůznějšího typu a současně již několik let probíhá prostřednictvím aktivit neformálního Volného sdružení poskytovatelů rané péče v Moravskoslezském kraji vzájemná spolupráce subjektů poskytujících tyto služby. Více informací je možné nalézt na společném webu těchto organizací ranapece.webnode.cz.

Jedno z opatření Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí na léta 2009–2013 (konkrétně opatření č. 1. 7) směřovalo k zabezpečení proškolení kontaktních osob z okruhu zaměstnanců zařazených do krajského úřadu ve znakové řeči. Díky realizaci tohoto opatření je krajský úřad připraven k okamžité komunikaci se sluchově postiženými občany.

Jednou z aktivit, kterou ocenily zejména osoby slabozraké a nevidomé, bylo vyhotovení „Hmatových map Moravskoslezského kraje pro nevidomé a slabozraké“. Moravskoslezský kraj nechal v listopadu 2011 vyhotovit plastické hmatové mapy popsané Braillovým písmem a v prosinci 2011 byly na tiskové konferenci předány organizacím pečujícím o zrakově postižené osoby. Mapy jsou k vypůjčení ve vybraných centrech v celém Moravskoslezském kraji (ve školách a zařízeních pro zdravotně postižené, tyflocentrech a v informačních centrech v celém kraji) a na vybraných místech i mimo náš kraj. Mapy jsou také prezentovány na veletrzích, jichž se Moravskoslezský kraj účastní. Seznam míst, kde jsou mapy k dispozici, je uveden na webových stránkách našeho kraje www.msregion.cz.

Dalším dobrým příkladem je projekt „Cestovní ruch bez bariér“. Moravskoslezský kraj byl hlavním finančním partnerem projektu, jehož nositelem byla společnost KLACR. Projekt byl ukončen v létě 2012. Partnerskou organizací KLACR byly vytvořeny tištěné materiály a webové stránky www.msdovolena.cz, kde jsou uvedeny turistické cíle, nápady na výlety, stravovací a ubytovací zařízení, u kterých jsou uvedeny informace o přístupnosti pro handicapované osoby, maminky s kočárky apod. Informace o dostupnosti jednotlivých zařízení a aktivit byly získávány pomocí osobní účasti handicapovaných osob v daných zařízeních a na workshopech realizovaných v rámci projektu. Jednou z prvních a hlavních destinací, která je orientována zejména na turistiku pro zdravotně postižené, je turistická oblast Těšínské Slezsko.

Související strategické dokumenty Moravskoslezského kraje

- Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2020 (aktualizace 2012)
- Programové prohlášení Rady Moravskoslezského kraje pro období 2013-2016
- Koncepce sociálních služeb v Moravskoslezském kraji
- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Moravskoslezském kraji
- Koncepce kvality sociálních služeb v Moravskoslezském kraji (včetně transformace pobytových sociálních služeb)
- Koncepce zdravotní péče v Moravskoslezském kraji
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje 2012

Seznam použitých zkratk

NRZP – Národní rada osob se zdravotním postižením ČR

KÚ – Krajský úřad Moravskoslezského kraje

MSK – Moravskoslezský kraj

SOC – odbor sociálních věcí KÚ

ZDR – odbor zdravotnictví KÚ

VŽ – odbor vnitra a krajský živnostenský úřad KÚ

KH – odbor kancelář hejtmana KÚ

ŠMS – odbor školství, mládeže a sportu KÚ

DSH – odbor dopravy a silničního hospodářství KÚ

KŘ – odbor kancelář ředitele KÚ

IM – odbor investiční a majetkový KÚ

RRK – odbor regionálního rozvoje a cestovního ruchu KÚ

INF – odbor informatiky KÚ

ÚPS – odbor územního plánování, stavebního řádu a kultury KÚ